

TÁBOŘENÍ, TÁBOR

Slova vonící především létem a prázdninami, dřevem, trávou, kouzelnými chvílemi, kouřem táborového ohně, hvězdnou oblohou. Intuitivně ho vnímáme jako něco důležitého, jedinečného, často završení celoroční oddílové nebo skupinové činnosti.

Z léta už zbyly hlavně vzpomínky, to příští je ještě dost daleko. Jestli je ale někdy vhodná příležitost se na chvíli zastavit a podívat se na naše táboření kritickým okem, je to právě teď... Tak třeba – kdybyste museli jeden táborový den zrušit, který by to byl? Anebo naopak – představte si, že váš tábor má den navíc, čemu byste ho věnovali? Budovali byste nějakou táborovou stavbu nebo připravili další kostýmovou etapu? Pojďme se společně ohlédnout a zamyslet nad táborovým životem z teplého místečka v klubovně či doma: Co a jak děláme? A proč? Nabízíme několik hrstí námětů, zkušeností, zamyšlení, rad...

CO JE TO VLASTNĚ TEN TÁBOR?

Zdánlivě hloupá otázka, že? Ale zkuste si na ni odpovědět... Kdybychom měli uvést jakousi krátkou definici, zněla by asi takto: Tábor je vícedenní pobytová akce v trvání sedm a více dnů, které se účastní děti do 18 let. Jeho pořadatelem může být Pionýr nebo jeho pobočný spolek.

Jenže tuhle definici sami trochu zpochybňujeme. Protože jako „tábor“ označujeme i kratší akce – velikonoční tábor, zimní či jarní – taky vždy nemá sedm a více dnů. Ostatně ani tzv. příměstské tábory nenaplňují „definici“ tábora bezesbýtku – a přesto jim tak všichni říkáme.

CO NA TO ŘÍKÁ SMĚRNICE O HLAVNÍ ČINNOSTI?

TYPLOGIE TÁBORŮ

Dle typu pobytu:

- stálé (po celou dobu na jednom místě, s ubytováním ve stanech, chatkách nebo budovách);
- příměstské (bez ubytování – nabízející program jen v části dne);
- putovní (pěší, cyklistické, vodácké...);
 - postupové po trase – mění se místo (či i způsob) ubytování;
 - ubytování zpravidla v jednom místě, z něhož se vyráží na putování a vrací se.

Dle ročního období:

- letní;
- zimní (pořádané zpravidla o jarních prázdninách).

Druhy táborů se pochopitelně mohou prolínat. Například všechny uvedené mohou být tuzemské i mezinárodní... Ze zvoleného typu tábora vždy vyplývá řada vlivů, které je třeba při jeho přípravě uvážit.

NĚKOLIK AKTUÁLNÍCH ČÍSEL

Pionýr, jako celek, v létě 2018 zorganizoval **385 táborů**, na kterých bylo **21 776 účastníků**, z nich bylo **17 614 dětí** do 18 let. Průměrná délka jednoho tábora byla **14 dnů** a účastnilo se ho průměrně **58 osob**.

OPRAVDU DOBRÝ TÁBOR

JAK TO VŠECHNO ZAČALO

Projekt ODT odstartoval v roce 2005 a hned upoutal veliký zájem médií i veřejnosti (a také mnoha „opisovačů“). Myšlenka byla jednoduchá – využít něco, co umíme opravdu dobře, k navázání kontaktu s veřejností. Přínos byl oboustranný – pro Pionýr šlo o skvělou propagační příležitost a veřejnost získala zdroj kvalitních informací o letních táborech.

Na jedné webové stránce, která byla od počátku hlavním komunikačním nástrojem, našli především rodiče budoucích táborníků esenci pionýrských táborových zkušeností, převedenou hlavně do přehledného Osmera dobrého tábora. U každého z těchto pravidel je napsáno, co obecně znamená i jak ho naplňujeme v Pionýru. To je cenným vodítkem při vybírání tábora, protože když je některý z bodů problém si „odškrtnout“, je na místě velká opatrnost!

TIP:

Osmero není jen pro veřejnost. Při přípravě každého tábora rozhodně nezaškodí si ho projít, ujistit se, že na vše pamatujeme, že to, co slibujeme na webu, také na 100 % dokážeme dodržet.

Kromě osmera tu ale čtenáři najdou i spoustu rad (jako například co si zabalit s sebou), táborové příběhy, tematická videa... A samozřejmě také nabídku konkrétních táborů, ze kterých mohou vybírat. Díky ní mohou zapojené pionýrské skupiny zaplnit volná místa na táborech, pokud to potřebují – ale i když mají plno, zveřejnění v přehledu obecně známého projektu je pro ně zajímavou propagací, která stojí jen pár minut práce.

VÍTE, ŽE:

Od počátku projektu nás oslovovali pořadatelé mimo Pionýr, kteří měli zájem zařadit svůj tábor do nabídky. Odpověď je ale stále stejná – ODT je značka kvality, kterou dokážeme garantovat jen u pionýrských táborů.

OSMERO DOBRÉHO TÁBORA

1. MÁ KVALIFIKOVANÉ VEDENÍ

Tábor připravují a vedou osoby s odpovídající kvalifikací (akreditované vzdělání MŠMT, školení) a osoby schopné práce s dětmi (např. na základě dlouholeté zkušenosti – reference, historie tábora).

2. MÁ ZAJÍMAVÝ PROGRAM

Program tábora je pestrý, zajímavý, ucelený, odpovídá věkovému složení účastníků, vychází z dlouhodobé činnosti a je zajišťován s dostatečným předstihem (např. připravená celotáborová hra).

3. JE BEZPEČNÝ

Tábor má pevný řád, je náplní i programem pro děti bezpečný, je legální akcí, ohlášenou orgánům hygienické služby i obecnímu úřadu, pro nouzové případy má připraven i krizový plán.

4. JE VE VHODNÝCH PROSTORÁCH

Tábor je připraven ve vhodných prostorách, včetně jeho zázemí, vyhovuje hygienickým podmínkám.

IDEÁL PIONÝRA – PAMĚŤ

Zdá se, že tábory tento Ideál příliš nenaplní, ale to je jen první dojem. Vždyť mohou být úžasnými výpravami do historie lidstva, ale také skupiny či oddíly. Děti tu mohou žasnout u výstavy oddílových vlajek za roky zpátky, zažít letité táborové rituály... Tábory jsou ale také příležitostí ověřovat a pamatovat si nejen prožitky či dovednosti, ale současně i pionýrské hodnoty.

JAK SE ZAPOJIT

Opravdu dobrý tábor je v jedné věci úplně stejný, jako všechny společné projekty – má tím větší smysl, čím víc pionýrských skupin se do něj zapojí. Čím víc táborů najde návštěvník webu v nabídce, tím spíš má pocit, že je na správném místě, že má smysl tu zůstat, a že by vůbec nebylo špatné se podívat, co dalšího ten Pionýr dělá a jestli třeba nemá poblíž nějaký oddíl...

STAČÍ MÁLO

Jediné, co je potřeba, je vložit váš tábor do nabídky. Tábor vkládáte jako jakoukoli akci na webu. V úvodu zvolíte jako typ akce tábor a dál už jen vyplňujete kolonky jako je termín, místo, kontaktní osoba, popis programu, náročnost atd.

A možná vás bude zajímat, že když vyplníte všechny nutné informace, můžete si přímo v systému vytisknout již vyplněný schvalovací list – připravený k odeslání, takže nemusíte totéž vyplňovat dvakrát.

KDY SE ZAPOJIT

Pokud se ptáte, kdy je ten správný čas pro vložení tábora, tak KDYKOLI! Ať už je listopad a příprava se teprve rozebíhá, nebo dokonce i když máte už předem obsazeno, vždycky má smysl tábor v nabídce zveřejnit. Posílíte tím propagaci projektu, celého Pionýra, ale také svou vlastní – spojením se známou „značkou“ kterou se Opravdu dobrý tábor během let nepochybně stal.

TIP: ZAZPÍVÁÁÁME SI!

Jistě znáte hlášku z filmu Marečku, podejte mi pero. Ale zpěv patří nejen k táboráku. Zrovna tak se dá zahajovat den nápaditými písničkami na budíček. Večer se hodí uspořádat „hudební šou“ jednotlivců, duetů či sborů, do něhož se mohou samozřejmě hlásit i vedoucí či instruktoři. Kdo ví, třeba odtud sejezdou i budoucí účastníci Pionýrského Sedmikvítku...?

5. JE ZDRAVOTNĚ ZABEZPEČEN

Na táboře je kvalifikovaný zdravotník a povinný kontakt s dětským lékařem v místě pořádání tábora. Pořadatel tábora má od rodičů k dispozici dostatečné informace o zdravotním stavu dítěte a jeho dalších zvláštěnostech a jeho povinností je dodržovat je.

6. MÁ DOSTATEK INFORMACÍ PRO VŠECHNY

O provozu, programu, personálním zabezpečení, nárocích na vybavení dítěte mají rodiče dostatek informací předem. Většinou rodiče i děti mají možnost seznámit se s vedoucími na schůzce s rodiči případně i formou účasti na akci pro děti, kterou pořadatel připravuje.

7. ROZVÍJÍ OSOBNOST ÚČASTNÍKA

Tábor je přínosný pro rozvoj dětí – pomocí her mohou rozvíjet svou osobnost a schopnosti, naučí se spolupracovat v kolektivu, odpočinou si od všedního školního života a odnesou si mnoho zážitků i dovedností.

8. MÁ DŮVĚRYHODNÉHO POŘADATELE

Pořadatel tábora je důvěryhodným subjektem. Může doložit případná dobrozdání. Pionýrské skupiny mohou použít i Statut uznané nestátní neziskové organizace pro oblast práce s dětmi a mládeží.

IDEÁL PIONÝRA – POMOC

Tábor je místem, kde nikdo neobstojí sám, kde je potřeba si pomáhat. Může jít o běžné činnosti jako úklid a příprava jídla, stejně jako o ty nejvelkolepější hry, při kterých se i soupeřící oddíly musejí spojit, nabídnout pomocnou ruku, aby si poradily s úkolem. Ostatně i vedoucí musí táhnout za jeden provaz, ideálně i za ten samý konec, aby na táboře všechno klapalo.

INSPIRACE NENÍ NIKDY DOST Když hledáte nápady na hry a aktivity, můžete využít více zdrojů – některé i ryze pionýrské.

Náměty v Mozaice Pionýra: Vycházejí jako vřité přílohy, vyzkoušet je můžete na schůzkách, výpravách i táborech. Rozšiřují základní nabídku výchovných programů Výpravy za poznáním, mají určenou tematickou oblast i věkovou kategorii. Jsou uspořádány do přehledných metodických listů, takže tu kromě popisu hry nebo aktivity vyčtete i potřebné pomůcky, dobu přípravy, varování, na co si dát pozor, apod. Například v prosincovém vydání z roku 2017 najdete **etapovou hru Človíček aneb Doba ledová**, která vyhrála soutěž etapových her zpracovaných s využitím námětů z výše uvedených výchovných programů.

Inspiruj se: Zkuste databázi námětů na aktivity na webu pionyr.cz v části „Inspiruj se“. Můžete zde vyhledávat podle různých parametrů – např. ročního období, věkové kategorie nebo stačí zadat hledaný výraz a vyhledávat fulltextově. Kromě her a aktivit jsou tu i etapové hry, které uspěly v Soutěži etapových her (o ní dál).

Kamínka: Studnice nápadů pro začínající i zkušené vedoucí a instruktory. Tahle neformální vzdělávací akce nabízí výběr z různě zaměřených dílen a seminářů. Určitě stojí za to na Kamínka zajet a vyzkoušet si na vlastní kůži to, co potom můžete uplatnit na tábore s dětmi.

CO S ETAPOVKOU PO TÁBOŘE? Zkuste ji přihlásit do Soutěže etapových her a nabídněte tak své nápady i ostatním pionýrům.

UZÁVĚRKA SOUTĚŽE JE 31. 12. 2018.

Co lze přihlásit? Celotáborové, celoroční i krátkodobé (např. víkendové) hry.

Co můžeme vyhrát? Pro každou kategorii mohou být vyhlášena až tři oceněná místa. První místo získává dotaci na materiál ve výši až 10 000 Kč (druhé a třetí mohou získat 5 000 Kč a 3 000 Kč).

Jak na to? Stačí vzít vaši etapovou hru, zkontrolovat a případně lehce upravit podle vzorové osnovy, kterou najdete na webu cete.pionyr.cz v pravidlech soutěže. Poté ji zašlete buď poštou (Pionýr, Senovážné náměstí 977/24, 116 47 Praha1), nebo mailem (pionyr@pionyr.cz).

TIP:

Pokud chcete soutěžit, je mnohem výhodnější hru od počátku tvořit jako příspěvek do soutěže, než po táboře „sesypávat“ dílčí podklady, poznámky k aktivitám apod.

ZKUŠENOSTI ŠAMPIONŮ: PS ŠVERMOVÁČEK
Úryvek z rubriky Seznamte se, Mozaika září 2016.

Kdo sleduje Soutěž etapových her, ten si možná začíná myslet, že máte podplacenou porotu. Žádná skupina nevyhrála tolikrát, jako vy. Jak to děláte?

Nevím, píšou to většinou vedoucí Maruška Protivová, Lenka Žalmanová, Petra Brabcová. Tradice je opravdu dlouholetá. Měli jsme mezi sebou vedoucího, který měl úžasnou fantazii

a uměl dát hře tu správnou atmosféru. Jeho hra „Tajemství Saturového města“ vyšla i knižně. Jmenoval se Jiří Zaplatílek, ale bohužel již není mezi námi. Možná se děvčata něčemu naučila od něj. Podle Marušky je nejhorší to poprvé zkusit, potom to jde samo.

Lenka: Asi nejtěžší je opravdu sednout si po tábore a všechny nápady a hry sepsat. Na druhou stranu jsou inspirací pro další pionýrské skupiny, i to mě na tom baví a motivuje. Na Jirku vzpomínám a stále obdivuju, co všechno dokázal vymyslet a zrealizovat. My se snažíme o totéž, dle dětských ohlasů se nám to docela daří. Vždy mě moc potěší, když se děti do celotáborové hry opravdu vžijí.

Máňa: Spousta nápadů se dá najít v již zpracovaných etapovkách. Hrajeme i několik tradičních her, které zařazujeme každoročně a těší se na ně děti i vedoucí. Nové hry se snažíme vyzkoušet třeba na víkendovkách, abychom si ujasnili a případně upravili pravidla.

Při tvorbě her používáme dvě cesty – buď tvoří hru víceméně jeden nebo dva lidé, nebo má každý na starost program na jeden den a programový vedoucí se to snaží korigovat a provázet. Každá má své výhody i nevýhody.

Je škoda, že se do soutěže přihlásí jen zlomek celotáborových her. Finanční odměny stojí za to – my jsme z nich pořídili parádní prolézačku, bytelné stoly s lavicemi a spoustu nových her.

VŠECHNY POTŘEBNÉ INFORMACE VČETNĚ AKTUÁLNÍCH PRAVIDEL SOUTĚŽE NAJDETE NA CETE.PIONYR.CZ.

IDEÁL PIONÝRA – POZNÁNÍ

Tábor je úžasným prostorem pro všestranný týmový i individuální růst. Místem, kde děti mohou poznat břímě odpovědnosti za všechny ostatní (noční hlídky) i pocit z dobře odvedené práce, zároveň zjistit, jak se vyrovnají s novými situacemi – to nabídne málo přirozených prostředí, tábor ano. Z povedené celotáborovky si navíc dokážou zapamatovat víc než z moha školních hodin...

PLÁNOVÁNÍ TÁBORA - JAK ZAPOJIT DĚTI

Otřepané téma?

Možná si řeknete: Copak můžou instruktoři připravit rozpočet nebo děti poskládat celotáborovku? I když si samozřejmě musíme odpovědět, že ne, neznamená to, že by se nedaly najít dílčí věci, které budou zároveň přiměřené jejich věku a schopnostem. A zapojení dětí tak nemusí být jen hezká myšlenka, ale skutečnost.

Čím může být participace na táboře přínosná?

Zcela formálně si můžeme říct, že jde o naplňování Programu Pionýra, kde je uvedeno: Podílem na rozhodování o činnosti oddílu vedeme děti k aktivnímu přístupu k životu. A také: Vedeme členy k odpovědnosti za osobní růst a k týmové spolupráci. Jenže tady nejde o formality. Při společném rozhodování totiž zjistíme, co děti ocení a co by na táboře chtěly mít. To samozřejmě neznamená, že jejich slovo je zákonem, ale jejich názory nám mohou usnadnit práci.

Stačí uspořádat anketu, v níž děti napíší, která jídla by chtěly mít v táborovém jídelníčku. Nejen, že ho tím můžete oživit, ale může jít o krátkou a přece odlehčenou součást oddílové schůzky. Stejně tak lze i mladším pionýrům položit otázku, jaké sporty zařadit do programu. A zejména starší děti není od věci zapojit do oprav poškozeného materiálu, aby věděly, že co se poničí, samo „se“ neopraví (případně, že se musí pořídit jiný a co to stojí).

Vyplatí se to

Plánovat tábor společně s dětmi se může zdát jako práce navíc – a někdy to tak opravdu je. Nakonec to ale přinese ovoce v podobě aktivnějších a spokojenějších účastníků, kteří nejsou jen spotřebiteli, ale také hybateli připraveného programu. Navíc názor dětí by pro nás měl být stejně důležitý, jako pro ně možnost přijít s vlastními nápady a uskutečnit je.

PLÁNOVÁNÍ TÁBORA - ČASTÉ CHYBY

Všichni chybujeme, tak to zkrátka je. Ani táborům se chyby nevyhýbají a ze zkušeností pionýrských lektorů a letitých pořadatelů táborů plyne, že některé z nich se dokonce častěji opakují...

- **Snaha o vyplnění každé chvíle:** Je běžná, ale nerozumná. Už předem je třeba počítat se zvolněním (nebo naopak se zrychlením) tempa táborového života, i kdyby vás zrovna napadla sebebáječtější hra.
- Servírování všeho na stříbrném podnose: Mnohem lepší je vyslechnout odezvy dětí a nechat je dotvářet program tábora.
- Vymýšlení dílčích dominant či táborových aktivit na poslední chvíli: Školou povinní instruktoři a vedoucí mají na konci května a v červnu hlavu plnou studijních starostí a nelze od nich chtít nějaké tvůrčí nasazení. Místo toho si pak vyslechnou, že se málo zapojují, což je akorát demotivuje.
- Nekonkrétní táborové cíle, nebo jejich nepropojení s celoroční oddílovou činností: Když se k tomu přičte nedostatek

sil (či chuti) na pořádné vyhodnocení přípravy a průběhu tábora, těžko se nastavují další cíle...

- Přehnané úsilí o „šperkování“ legendy táborové hry, výrobu co nejreálnějších rekvizit nebo detailní propracovávání herního systému: Nic z toho není na táboře zdaleka to nejdůležitější – jde pouze o nástroje, kterými máme dosáhnout našich výchovných cílů. Na jejich formulování a poté naplňování se musíme hlavně soustředit.

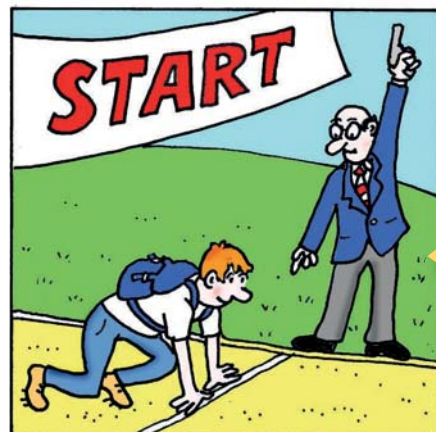
IDEÁL PIONÝRA – PRAVDA

Při hrách, soutěžích, ale i při rozdělování práce oddílových služeb a mnoha dalších táborových situacích se snadno ukáže, kdo hraje čestně, podle pravidel. Tábory ale nabízejí i mnoho „okamžiků pravdy“, kdy každý musí vystoupit ze své pohodlné ulity a ostatní ho vidí v různých nečekaných situacích, tyhle chvíle přinášejí zrcadlo a pravdivý náhled na sebe sama.

PŘÍPRAVA TÁBORA MŮŽE BÝT PRO NĚKOHO (PĚKNĚ NÁROČNÁ) CELOROČNÍ HRA

ZÁŘÍ – ŘÍJEN

- Říct si, že chcete dělat tábor.
- Vytipovat místo, oblast, druh tábora.
- Vrátit se k hodnocení tábora: Jak vnímáme naplnění výchovných cílů, zdařilost organizace a propagace tábora nyní, s odstupem?
- Začít stanovovat cíle, zaměření, zvažovat legendu.
- Připravit harmonogram organizace a zabezpečení tábora.

LISTOPAD

- Rozhodnout o konání tábora.
- Zajistit tábořiště, projednat pronájem s majitelem.
- Určit hlavního vedoucího tábora a vybrat táborové pracovníky (vedoucí i případné provozní pracovníky).
- Vymezit výchovné cíle, začít připravovat – v návaznosti na ně – program, legendu (celotáborovou hru).
- Zaslát žádost o povolení k táboření na příslušný obecní úřad.
- Předběžně jednat s hygienickou službou o povolení táboření.
- Stanovit trasy putovních táborů a začít zajišťovat tábořiště pro putovní tábory.

PROSINEC

- Sepsat na základě předpokládaného programu požadavky na materiální vybavení a soupis táborového materiálu.
- Sestavit rozpočet tábora (příjmy z poplatků účastníků a dotací, předpokládané výdaje, stanovení ceny tábora).

LEDEN

- Rozdat přihlášky účastníkům.
- Zahájit vzdělávání pracovníků tábora (doplnění kvalifikace apod.).
- Pečlivě rozpracovat výchovné cíle do programových bloků.
- Prezentovat tábor v rámci projektu Pionýra „Opravdu dobrý tábor“.

ÚNOR

- V případě náročnější táborové legendy začít připravovat kostýmy či další podrobnosti.
- Zaslát žádosti zaměstnavatelům o uvolnění na tábor.
- Předat rodičům formuláře žádostí o příspěvek pro zaměstnavatele (nejčastěji FKSP).
- Obrátit se na možné sponzory (rodiče, přátele PS, firmy v okolí) se žádostí o sponzorské dary.
- Zajistit konečné povolení místních (obecních) úřadů k táboření.
- Uzavřít smlouvu nebo zajistit povolení od majitele pozemku.

BŘEZEN

- Shromažďovat přihlášky od účastníků.
- Projednat případnou koupi materiálu na stavbu tábora.
- Připravit zdravotnickou dokumentaci vedení tábora.
- Zajistit dopravu (na tábor a zpět).
- Konkretizovat program LT (celotáborová hra, mokrá a suchá varianta).
- Uskutečnit přípravnou schůzku pracovníků tábora a určit harmonogram dalších schůzek.
- Zabezpečit materiální vybavení.
- Příprava jídelního lístku, táborového řádu, režimu dne atd.

**BLAHOPŘEJEME.
VYHRÁLI JSTE.
A TEĎ HEZKY ZASE
ZPÁTKY NA START**

PO SKONČENÍ TÁBORA

- Co nejdříve vyúčtovat provozní zálohu.
- Po ukončení tábora a uzavření hospodaření provede vedoucí tábora s hospodářem konečné vyúčtování tábora a předloží jej ke kontrole pořadateli tábora.
- Zhruba do měsíce zpracovat základní hodnocení tábora (vč. ekonomického).
- Řádně uložit všechny materiály o jeho průběhu, jak ukládají vnitřní předpisy Pionýra či obecně platné předpisy u písemností.

ČERVENEC – SRPEN

Uskutečnění tábora – v jeho průběhu zajistit:

- vybrat nejpozději při odjezdu čestné prohlášení o bezinfekčnosti a zdravotním stavu dítěte od rodičů účastníků;
- řádné vedení ekonomické agendy;
- řádný zdravotní dozor a dodržení všech hygienických předpisů;
- proškolení vedoucí a instruktory, případně provozní pracovníky o bezpečnosti práce na táboře a ochraně osobních údajů;
- atraktivní a bohatý program.

ČERVEN

- Zajistit provozní zálohu.
- Provést kontrolu plateb.
- Zpracovat jmenný seznam účastníků.
- Zajistit pojištění účastníků, případně odeslat seznamy k odpovědnostnímu připojištění.
- Předat tiskopisy nutné k vedení tábora (zdravotní deník, k evidenci příjmů a výdajů ...).
- Vyzvednout a zaplatit případné jízdné.
- Zajistit dopravu a stravování tzv. „táborového předvoje“ na dostavbu tábora, zpracovat plán jeho činnosti.
- Provést soupis inventáře.
- Zabalit materiál.
- Provést kontrolu počtu dětí dosud přihlášených na LT, příp. zajistit další propagaci.
- Rozeslat organizační pokyny účastníkům včetně seznamu výstroje a výzbroje.
- Provést kontrolu vybavenosti a připravenosti prostoru tábora, objektu (návštěva na místě).
- Uspořádat informativní schůzku účastníků (pokud nejsou členy PS, oddílů) a jejich rodičů.
- Uspořádat informativní schůzku rodičů.
- Doplnit táborovou dokumentaci (táborový řád apod.).

KVĚTEN

- Odevzdat schvalovací list do kanceláře krajské organizace Pionýra tak, aby byl doručen do 31. 5. na Pionýr.
- Konkretizovat spolupráci s institucemi v okolí tábora (místní úřady, zdravotní středisko – zajištění odborné péče dětského lékaře).
- Zajistit aktuální proškolení všech účastníků a pracovníků o bezpečnosti, ochraně zdraví, hygieně.
- Zajistit platné zdravotní průkazy.
- Dokončit dlouhodobější vzdělávací kursy (HVDT, KOV, KIP, Minimum).
- Provést kontrolu počtu dětí dosud přihlášených na LT, příp. zajistit další propagaci.
- Rozeslat organizační pokyny účastníkům včetně seznamu požadovaného vybavení.
- Provést kontrolu vybavenosti a připravenosti prostoru tábora, objektu (návštěva na místě).
- Uspořádat informativní schůzku účastníků (pokud nejsou členy PS, oddílů) a jejich rodičů.
- Uspořádat informativní schůzku rodičů.
- Doplnit táborovou dokumentaci (táborový řád apod.).

DUBEN

- Zajistit přepravu materiálu na tábor.
- Zaslat žádost HS.
- Zajistit odběr potravin v místě konání tábora.
- Vybrat poslední přihlášky od účastníků a provést celkovou evidenci.
- Uzavřít dohody o výkonu funkce, případně o pracovní činnosti s táborovými pracovníky.

NĚKOLIK RAD PRO POHODOVÝ TÁBOR

Vyplatí se o nich uvažovat už při přípravě i během tábora.

- Nebudme při přípravě tábora pohodlní a vezměme si k ruce Program Pionýra a projdeme si jeho části (Kdo jsme, O co usilujeme a Kam směřujeme) a touhle optikou se podívejme na náš tábor. Občas objevíme překvapivé náměty k využití!
- Nechávejme v plánu určitý čas na to „být spolu“, užívat si přírodu – dívat se společně do oblak a v mráčkách hledat obrazy... Zkrátka odreagovat se a odpočívat. (Pozor: Není to totéž co poflakovat se.) Prima tábor přece nemusí být přeplněný programem pro každou minutu, pak je i více času, aby si tábor všichni užili.
- Nezapomínejme na běžné táborové činnosti. Celotáborové etapové hry (CETEH) mají ohromný výchovný potenciál, ale neměly by úplně zastínit vše ostatní.
- Předem promyšleně vytvářejme prostor pro hodnocení (průběhu) tábora a zjišťování spokojenosti či nespokojenosti – jak se dětem na táboře líbí. Dá se k tomu využít i obyčejné popovídání – například při společném jídle, na výletě nebo třeba ve vlaku.
- Při přípravě programu nezapomínejme na pestrost a střídání fyzicky náročnějších aktivit s těmi klidnějšími.

TIP:

S hodnocením tábora i jiných aktivit vám může pomoci brožurka Zpětná vazba – jak a proč s ní v oddílech pracujeme, najdete ji na pionyr.cz (stačí být přihlášený a do vyhledávání zadat zpětná vazba).

- Nepřetěžujme vedoucí či instruktory, nevyplácí se to – přiměřený čas na odpočinek není projevem změkčilosti, ale odpovědnosti.
- Vnímejte únavu (fyzickou i psychickou) lidí kolem sebe. Plán není dogma – není proto třeba obávat se ho změnit a přizpůsobit aktuálním potřebám či situaci.
- Nezapomínejme po tzv. programových vrcholech vytvořit (časový) prostor na doznění emocí – vstřebání zážitku. Když hned navazuje další intenzivní aktivita, pocity se pouze přebíjejí. I zdánlivě nevyčerpatelné děti si potřebují oddechnout od strhujícího dobrodružství nebo soutěže – jinak by si to příliš neužily.
- Dodržujme denní režim, je to jeden z pilířů řádného běhu tábora. Přispívá k dobré pohodě, když je jasné, co se právě bude dít a co bude následovat. Čas od času je ovšem též na místě rutinu narušit – programem mimo tábořiště či jen rozhodnutím o prodloužení budičky či večerky (v reakci na situaci či atmosféru). Změna rytmu musí být ovšem promyšlená a mít své opodstatnění.
- Nepřehánějme to s honbou za výkonností a soutěžením. Zaměřme program spíše na spolupráci, umění se chovat týmově či překonávat sebe sama a ne vysbírat všechny vavříny ostatním.
- Tábor nemusí být jen symbolickým završením celoroční činnosti. Stejně jako se tu může nějaký děj či proces uzavřít (složením slibu), může tu i začínat (pasováním nových instruktorů).

IDEÁL PIONÝRA – PŘÁTELSTVÍ

Tábor je skvostnou příležitostí pro starší být průvodcem a vzorem mladším a podpořit je v možných nesnázích. Mladším nabízí ukázat, že i oni mají své místo v týmu a dovedou ve správnou chvíli přiložit ruku k dílu. To vše nabízí prožít pocity sounáležitosti tak silně, jako nikde jinde.

OVĚŘENÉ RADY,

které musí začínající hlavas „dostat do krve“.

NEPŘIPRAVUJ TÁBOR SÁM – SAMA!

Poděl se o radosti a strasti s ostatními: s vedoucími, s instruktory, s dětmi i s jejich rodiči. Tábor je společným dílem celého oddílu nebo skupiny. V přípravě ti mohou ostatní účinně pomoci. Všechnu práci sám stejně nestačíš a zapojením „aktivistů“ je učíš a vychováváš. A navíc: s obsahovým zaměřením tábora (např. s celotáborovou hrou) se mnohem lépe ztotožní a vezmou je opravdu za své ti, kteří měli možnost se na jeho tvorbě aktivně podílet.

ZAČNI VČAS!

Neustále měj na paměti onoho „bycha“, kterého cituje dávné lidové mudrosloví: „pozdě bycha honiti“, abyste na táboře neběhali s jazykem na vestě a se vzdechy „kdybychom byli bývali, tak bychom...“. Dobrý vedoucí začíná připravovat tábor již v září či říjnu, ne-li dokonce v závěru tábora předchozího. Nechat všechno na poslední měsíce před prázdninami přinese tobě i ostatním jen stresy a pokaženou radost. Nemluvě o tom, že některé věci prostě už na poslední chvíli zařídit nejde.

ROZLIŠUJ ÚKOLY PODSTATNÉ OD MÉNĚ VÝZNAMNÝCH!

Není žádná výjimka, že vedoucí se doslova vyžívá v rozkreslování prostoru tábora, náčrtcích táborových staveb a vede dlouhé diskuse o jejich rozmístění, ale o schválení místa pro tábor ještě nepožádal...

ALE NEZAPOMÍNEJ ANI NA MALÍČKOSTI!

Nemusíš je obstarat sám, svěř je spolupracovníkům nebo třeba dětem.

MĚJ HARMONOGRAM PŘÍPRAVY TÁBORA S CO NEJPODROBNĚJŠÍM ROZPISEM ÚKOLŮ A NAUČ SE S NÍM PRACOVAT!

Zaveď si pracovní sešit, nebo zvláštní složku na počítači, zaznamenávej tam všechny úkoly a poznatky. Pokud to budeš dělat pečlivě, pomůžou ti i v dalších letech.

UVĚDOM SI, ŽE TÁBOR JE ZAVRŠENÍM CELOROČNÍ ČINNOSTI!

Jeho příprava by proto neměla být odtržená od nabídky výchovných projektů Pionýra ani od ročního programu skupiny – oddílu. Měla by na ně navazovat při plnění podmínek a úkolů „velké“ (např. celoroční) hry pokračující na táboře i při posouzení výkonnosti a podobně.

POČÍTEJ RADĚJI SE „VŠÍM“ NEČEKANÝM!

Zejména s nepředvídatelnými událostmi, špatným počasím, nečekanými nemocemi, ba třeba i zklamáním od těch, na něž spoléháš... Nezapomeň na časovou rezervu, a tím na šanci splnit v termínu to, co má být splněno.

TIP: NEMĚJTE NÁSTĚNKU JAKO FORMALITU

Zkuste ji každý den doplnit, přidat různé zajímavosti nebo táborové statistiky (kolik se toho snědlo, odehrálo nebo třeba prospalo...). Na závěr je možné zveřejňované perličky použít v zábavném kvízu (aby nešlo jen o samoučelnou záležitost).

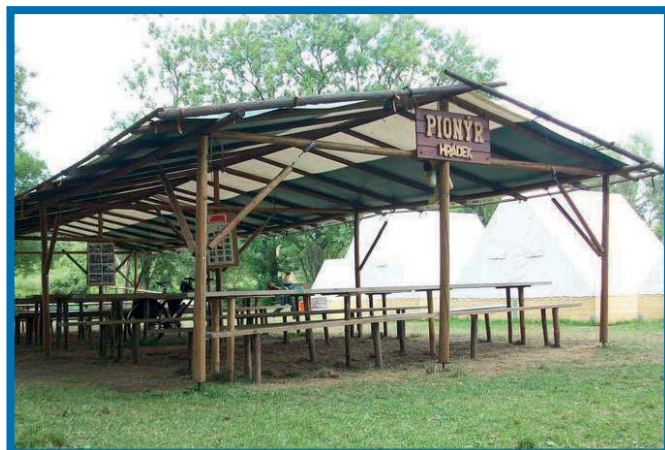
IDEÁL PIONÝRA – PŘEKONÁNÍ

Poprvé bez rodičů? Strach ze tmy při noční hlídce? Ostych před ostatními při divadelní scénce? Odstřižení od internetu a mobilu? Kilometry zdolané při putáku? První noc pod širákem? A tak lze pokračovat skoro donekonečna... Tábor je jednou velkou výzvou pro každého účastníka – místem, kde může poznat své hranice a za přispění jiných je zdolávat.

TÁBOROVÉ STAVBY

Tohle sousloví voní dřevem, jen se vysloví. A k tomu bychom jen těžko hledali přirozenější příležitost pro rozvoj zručnosti a schopnosti práce s materiálem a nářadím pro táborníky téměř všeho věku.

Stavby jsou nejrůznějšího druhu:

- **Hygienické:** všemožné sušáky (větráky spacáků či sušáky mokrého oblečení), nejrůznější schody a schůdky nebo sprchy... (leckde jsou k vidění nejrůznodivnější systémy, často ekologické – využívající k ohřívání slunce).
- **Kuchyňské:** i když už bezproblémovému chodu kuchyně občas pomáháme nějakým elektrospotřebičem, sklípky všeho druhu jsou častou výbavou tábořišť. Stále jsou ale k vidění i kuchyně budované „na zelené louce“ včetně zděných kamen.
- **Stavby podporující atmosféru tábora:** mezi nejtradičnější patří brána nebo (strážní) věž.

To bychom uvedli alespoň ty nejklasičtější – dále může jít o různé drobné vychytávky (zvláštní nástěnka, koza na řezání dřeva) nebo sportoviště, tj. hřiště, střelnice, lesní tělocvična (s překážkami či průlezkami)... Fantazii se meze nekladou.

TIP: DROBNÉ RITUÁLY

Uspořádejte dobrovolné běhání, čtete při poledním klidu společně vybranou knihu (nebo dvě – podle věku dětí), večer věnujte chvilku děkování – kdokoliv může za něco poděkovat, ať někomu nebo „jen tak“; je zajímavé, podaří-li se to udržet ve věčné nikoli šaškovské rovině.

Při plánování staveb je ovšem na místě se zamyslet. Neměli bychom zapomínat, že stavíme, aby nám výsledek usnadnil či zpříjemnil táborový čas, a ne proto, že „strážní věž na této louce stojí každé léto už přes čtyřicet let“. Také je nutné

plánovat tak, abychom stavby stihli dobudovat dříve, než tábor skončí...

Na stavbách lze skvěle ukázat, jak se z prostředku mohou stát cílem (kéž už by to bylo hotovo...) a současně, že do rozhodování o tom, co se na táboře postaví i jak to bude vypadat, lze přibrat kluky i holky! Ostatně svěřit jim přímo tvorbu (od návrhu až po vybudování) nějaké jednodušší stavby – to se přímo nabízí!

TIP: PRACUJTE S PROSTŘEDÍM

Vylepšete tábořiště zábavnými cedulkami s popisem jednotlivých míst a vyhradte některá místa neobvyklému účelu: Pozorování ptáků nebo Nasávání vůně mechu. Můžete také přidělit každému dítěti kousek tábořiště, o který se může starat.

IDEÁL PIONÝRA - PŘÍRODA

Pro dnešní děti nejen z měst jsou dva týdny, kdy je od lesa dělí nanejvýš stanová celta, něco naprosto výjimečného. Táborový pobyt je pro ně příležitostí přírodu poznávat, pochopit její sílu i zranitelnost, zkusit s ní splynout a nerušit ji jen svou přítomností... Prožitek z vnímání prostředí-přírody je nekonečným zdrojem rozvoje dítěte, ale vlastně každého člověka.

VYHRAJTE PAPIROVOU BOJOVKU

I když na dobrém táboře jde hlavně o jiné věci, o jichž píšeme na předchozích stránkách, tak velká akce, jako je tábor, se zkrátka neobejde bez „papírování“, ohlašování, komunikace s úřady atd. Jak na to? Dát vyčerpávající a univerzální odpověď nelze, protože každý tábor je jiný (některý je u rybníka, další třeba v chráněné oblasti, může mít vlastní zdroj vody, nebo být napojen na vodovod atd.). Pojďme si tu ale říct alespoň pár základních informací, rad a námětů...

KDO MUSÍ O TÁBOŘE VĚDĚT

Jsou dvě místa, kde musí být tábor ohlášen opravdu povinně:

- **Místně příslušná hygienická stanice** (zde pozor – závisí na počtu účastníků).
- **Pionýr** (odevzdání schvalovacího listu prostřednictvím KOP – na Pionýr musí být odevzdán vždy do 31. 5.).

Jsou i další místa, která sice nejsou úředně povinná, ale zkušenosti nás učí, že se vyplatí je nezanedbávat a je rozumné, aby tu o táboře předem věděli:

- **Nejbližší policejní stanice, služebna hasičů a zdravotnické zařízení se záchrankou** – nechceme nic přivolávat, ale pokud je budete potřebovat, rozhodně nebudete litovat, že jste jim donesli mapku i s GPS souřadnicemi, podle kterých vás uprostřed lesů najdou...
- **Nejbližší dětský lékař** – rozhodně neuškodí, když bude předem vědět, že mu na dva tři týdny přibýlo několik desítek potenciálních pacientů.
- **Místní úřad** – s ním patrně budete řešit například likvidaci odpadů (více viz v Mozaice z května 2017), ale i kdybyste ji měli zajištěnou jinak, je důležité, aby o vás na místním úřadě věděli – například kvůli aktuálním oznámením, jako je zákaz rozdělávání ohně v době sucha a podobně.

- **Pošta** – protože sice žijeme v době elektronických médií, ale pošta je pošta. Stále bychom měli být dohodnuti, kde bude došla korespondence fakticky ukládána – např. v místních potravinách, pokud v dosahu není úřadovna a tábořiště nemá schránku.

To jistě zdaleka není vše, jiné náměty už mohou být hodně individuální, tak spíše pro inspiraci: Jak to bude se zásobováním? Budeme nakupovat v **místním obchodě s potravinami** – objednávejte si zásoby předem nebo rovnou z řeznictví či pekárny. To už ovšem bezesbýtku závisí na konkrétních podmínkách a místu konání tábora.

TIP:

Pionýr nabízí i vzory dokumentů, které vám můžou pomoci – například zdravotní deník nebo přihláška na tábor. Najdete je na pionyr.cz (stačí být přihlášený a použít vyhledávání).

PRÁCE S OSOBNÍMI ÚDAJI

...je velké téma posledního roku. Přesto však není třeba mít z něj přetěžkou hlavu. A to ani při táboře, kde nám rukama projde údajů opravdu hodně (fotky, kontakty, identifikační údaje účastníků, zdravotní dokumentace apod.). Stále se osvědčuje pečlivost a zodpovědný přístup.

Co předpis známý pod zkratkou GDPR přinesl? Skutečných novinek jen málo, naprostá většina pravidel už platila dříve – vyplývala ze zákona č. 101/2000 Sb. O ochraně osobních údajů.

Odlíšná je práce se souhlasem se zpracováním údajů – ty lze nyní sbírat jen k těm údajům, kde lze jeho udělení odmítnout – například focení či následné užívání kontaktu na rodiče.

Ostatní údaje (identifikace, zdravotní stav atd.) zkrátka mít musíte, bez nich není účast na táboře možná.

Rodičům je ale potřeba předat informaci o tom, jak se s údaji pracuje – její vzor a další informace k tématu najdete na pionýrském webu, kde je v části Pro členy práci s osobními údaji věnována samostatná stránka.

TIP: NEZAPOMEŇTE NA OCEŇOVÁNÍ

Může se stát příjemnou tradicí tábora, aby s jeho koncem přebírali členové pionýrské skupiny nějaké vyznamenání. Ocenění Pionýra, která je možné udělovat na pionýrské skupině, je celá řada a odvézt si ho právě z tábora bývá příjemným povzbuzením.

OSMÝ IDEÁL - PŘEŽÍT

Možná to zní jako černý humor, ale to není tak docela pravda. Táboře s sebou skutečně nesou řadu situací, které vyžadují zvýšenou opatrnost a dodržování bezpečnostních pravidel, toto nikdy nelze podcenit! Zajímavé informace můžete načerpat na webu ve dvou pionýrských situacích: Co mám dělat, když se stane úraz? Co mám dělat, když se chci pojistit?

TÁBOROVÉ NÁPADY A VYCHYTÁVKY

Batika

Jednoduchá, levná a přitom efektní a „fotogenická“ cesta, jak odlišit oddíly a přitom zapojit i tvořivost.

Vtipné maličkosti

I s tak obyčejnou věcí, jako je svačina, si na táboře můžete užít legraci – a věřte, že to děti ocení.

Ešusárna

Hledají děti ešusy, zapomínají je ve stanu a kdo ví kde jinde? Zkuste ešusárnu a budou pořád po ruce.

Vodní klouzačka

Stačí plachta, voda a louka trochu z kopce a o zábavu je postaráno – ale pozor, klouže to! ☺

Soutěže téměř v čemkoli

Nebaví vás například škrábat brambory? A co kdyby to byla soutěž a vítěz dostal na konci tábora třeba dort?

Doplňkové programy

Na zážitek, jako je společné bubnování, děti dlouho nezapomenou, stejně jako na sférické kino, astrobus nebo ohňovou show...